

SLOVENSKI NAROD.

Izhaja vsak dan zvečer, izimši nedelje in praznike, ter velja po pošti prejemati za avstro-ogrsko deželo za vsa leta 26 K, za pol leta 13 K, za četrt leta 6 K 50 h, za jeden mesec 2 K 30 h. Za Ljubljano brez pošiljanja na dom za vsa leta 22 K, za pol leta 11 K, za četrt leta 5 K 50 h, za jeden mesec 1 K 90 h. Za pošiljanje na dom računa se za vsa leta 2 K. — Za tuje dežele toliko več, kolikor znaša poština. — Posamezne številke po 10 h. Na naročbo brez istodobne vpošiljatve naročnine se ne osira. — Za ozenila plačuje se od štiristopne peti-vrste po 12 h, če se ozenilo jedenkrat tiska, po 10 h če se dvakrat, in po 8 h, če se trikrat ali večkrat tiska. — Dopisi naj se izvolijo frankovati. — Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo in upravnštvo je na Kongresnem trgu št. 12. Upravnštvo naj se blagovolijo pošiljati naročnine, reklamacije, ozenila, t. j. vse administrativne stvari. — Vhod v uredništvo je iz Vegova ulice št. 2, vhod v upravnštvo pa s Kongresnega trga št. 12.

„Slovenski Narod“ telefon št. 34. — „Narodna Tiskarna“ telefon št. 85.

„Sokol“ v Vipavi.

(Konec.)

Ko se je starosta dr. Ivan Tavčar v pavskega ženstvu zahvalil za prekrasen dar, nadaljeval je nekako takole:

Pri ti slovesni priliki, ko se je razvila zastava narodno-naprednega društva z Goč, rad spregovorim še nekaj besed, dasi sem s pričetka imel namen, izreči jedino le zahvalo ljubeznivemu ženstvu, ki je z lepim darom okrasilo staro zastavo ljubljanskega Sokola. Da sem farizej, bi Vam lagal, da govori sv. Duh iz mene. No pa tega ne storim, tem manj ker sem prepričan, da bodo ti mladiči, ki so ravnokar kakor mlada praset, kadar se jim ščipljejo dolgi zobovi, krulili mej nami, povračujoč se pred svojega dušnega pastirja, ki jih je danes tu sem poslal, morda s tisto predrznostjo, kakor dr. Šusteršič v Ribnici, tulili: V Vipavi se je oglašal sv. Duh iz nas! (Smeh, „Slovenec“ bi pisal: bučen smeh).

Pomenljivo je društvo, katero ste v Gočah ustanovili. Bralno društvo je to, in zategadelj za narod prekoristno! Zakaj? Na kratko Vam to razložim. Tu v bližini imate nekje župnika, ki je nekaj očitno povedal, da mu je kmet ljubši bolj kot je neumen in zabit. In to zategadelj, ker je tacega nevednega kmeta lažje v nebesa pripraviti. Po načrtu tega župnika so toraj nebesa samo za tepce in stare ženske. No, pa jo bode marsikater duhovnik prav hitro z nebes zopet popihal, če ne bo ondi tudi — mladega ženstva. (Bučen smeh).

Doslej se je vam kmetom velikokrat pridigovalo, da zadošča za vse Vaše potrebe, če se ravnate po izreku: moli in delaj! Kako pa ste izhajali s to modrostjo do sedaj? Po mojih mislih ne posebno dobro, ker se je vam le prerado pripetilo, da ste bili sicer verne ovčice, ali vendarle ovčice, s kojih so drugi volno strigli. (Pritrjevanje in bučen smeh).

Moli in delaj! Lep izrek je to, in obilo modrosti tiči v teh besedah. Molitev je potrebna, delo je potrebno. Mrtva molitev in mrtvo delo, oba nista vredna pokvarjenega jajca! Pritopiti mora še tretje. Slovenskega

kmeta še ne bodete rešili, če mu neprestano na uho trobite: moli in delaj! Pritopiti ima še tretje, in oznanovati se mu mora: Moli, delaj, a pri tem misli! Če bi med Vami vstal kak Janez Krsnik, moral bi Vam neprenehoma oznanjevati: Slovenski kmetje mislite, mislite in zopet mislite. (Pritrjevanje).

Moli in misli! Molitev brez misli je mrtva; če se ne motim, govori že sveto pismo nekaj o tem! Nekdaj, ko še ni bilo na zemlji krščanstva, imeli so tam zadej, ne vem ali je bilo v Aziji, ali v Afriki, Boga, ki ga je ljudstvo iskreno in prav rado častilo. Ali tega svojega Boga častilo in molilo je ljudstvo brez misli, takorekoč tja v dan. Bogu je bilo ime Moloh, in imel je tudi svoje služabnike, imel je prav veliko svojih služabnikov! In ti služabniki bili so jako prebrisani ljudje, ter so takoj opazili, da moli ljudstvo svojega Moloha, ne da bi kaj mislilo pri tem. In pričeli so ljudstvu takorekoč z jednim, a zelo donečim glasom govoriti o tem, da je bog Moloh lačen, in da nima večjega veselja, kakor če se mu prav veliko klavnih darov pred oltar privleče. In lahkoverno ljudstvo se je pehalo in trudilo, da je prav veliko voličev in kozličev privleklo pred Molohove oltarje, meneč, da jih daruje bogu. Za oltarji pa so tičali Molohovi služabniki, pa so dan za dnevom pojedli pečenko, tisto pečenko, katero je hotelo ljudstvo darovati svojemu Bogu! (Bučen smeh).

Vidite, to ljudstvo je takrat samo molilo, a mislilo ni ničesar pri tem, ker bi drugače bilo prišlo do spoznanja, da Bog ni lačen, in da so lačni samo njegovi služabniki! (Bučen smeh).

Hvala Bogu, Molohovi časi so minuli, in svet se je spokoril, in sedaj molimo vsegamogočnega in vsedobrotljivega večnega Boga! Tudi njegove služabnike, ki nas s svojo tolažbo spremljajo od rojstva do smrti, visoko čislamo, visoko spoštujemo. Nekaj pa jih je — in to so posebno tisti, ki se neprestano vtikajo v politiko, — ki žive, kakor bi bili služabniki Molohovi, ki okrog Gospodovega oltarja ne nosijo svojega srca, ki se okrog tega oltarja

plazijo le s svojim trebuhom, ki od oltarja, kakor je pravično, ne žive, temveč se masté od njega. (Burno pritiranje). Zatorej Vam, Vipavski poljedelci, kličem: molite in mislite!

Pa tudi pri delu je treba misliti. V prvi vrsti že zategadelj, ker čas hiti, in tudi poljedelec mora s časom napredovati. V drugi vrsti pa zategadelj, ker se tudi v vaše delo vtikajo tiste mušice s farovža! Ti ljudje hočejo vae znati in prišli bomo kmalo tako daleč, da bodo naši duhovniki živinorej, kozlorejo, zakonske dolžnosti in druge take posvetne reči bolje umeli, nego umejo mašo brati! (Bučen smeh).

Ti pa, dragi Vipavec, delaj in misli. In potem bo Bog — če tudi brez pripomoči božjih služabnikov, blagoslovil Tvoja polja, blagoslovil pred vsem vinorodne tvoje gorice, da ti jih ne pokonča strupena rosa. In blagoslovil bo tudi tvojo dušo, da se ne zajé v njo kaka grda, črna rja! Torej molite, delajte, mislite in mislite!

Društva, kakor so bralna društva, kakor je „Triglav“, so prekoristna, ker s citanjem napeljujejo, ako se ustanove mej priprostim narodom, svoje člene, da prično misliti in misliti! Da bi se ta namen dosegl, v to krepki sokolski „Na zdar!“

Temu govoru sledilo je burno pritiranje. Po ti slavnosti odkorakali smo k javni telovadbi, h koji se je nabralo do tritisoč hvalečnega občinstva.

Javna telovadba se je vršila na telovadišču, prirejenem v ta namen na travniku g. graščaka Mayerja. Priredba tega telovadišča je bila jako pametna, in jo je najto-pleje priporočati tudi za druge jednake prilike. Vrsta klopi okoli obsežnega telovadnega prostora je omogočila vdeležbo mnogim, ki sicer ne bi prišli iz bojazni pred dolgotrajnim stanjem. Zajedno pa je bilo na vstopnine prostem prostoru za plačanimi sedeži nerazmerno večjemu številu gledalcev mogoče videti telovadbo, kakor navadno pri drugih javnih telovadbah, ko so se gledalci gnetli in vedno bolj zoževali krog okoli telovadcev, kar je povzročalo nered med telovadci samimi. Na tem praktično urejenem telovadišču je vadilo 24 telovadcev ljubljanskega „Sokola“ pod vodstvom na-

čelnika dr. Viktorja Murnika po kratkem rajalnem nastopu proste vaje, francoski boks in na orodji: bradlji, konju in drogu. Telovadbo sta zaključili skupini na konju in bradlji. Gledalcev javne telovadbe je bilo gotovo tisoč in še nekaj sto, in glasno odobravanje in ploskanje je pričalo o uspehu, imenitnem tudi v Vipavi, kakor doslej še povsod, kjer so nastopili ljubljanskega „Sokola“ telovadci. Naj bi bil kmalu dosežen tudi namen te javne telovadbe, da bi kmalu zavihrala v Vipavi domača sokolska zastava!

Po telovadbi bil je „pod Skalo“ koncert, pozneje pa ples. Zabave in veselja bilo je obilo, a lepo Vipavo smo zapuščali s ponosno zavestjo, da je naša, da je narodno napredna.

K slavnosti došli so ti-le brzojavi:

Nabrežina: Tržaški in goriški Sokol, izpolnjuje svojo sokolsko nalogo ob Adriji, pozdravlja iskreno prežage brate iz Kranjske ob goriški meji. In tako mi tukaj vsi na delu za bodočnost naroda. „Na zdar!“

Nabrežina: O priliki razvitja naše zastave kličemo bratski „Na zdar!“ „Nabrežina“.

Kranj: Prosto, čisto, svobodi in napredku od Drave pa do Soče — to bodi naloga sokolska danes in vekomaj. Slava svobodomiselnim Vipavi. Dr. Triller.

Beligrad: Iz dainje slovanske Srbije zbranim Sokolom krepki sokolski „Na zdar!“ Ivan Vernik.

Osebo na dr. Tavčarja je bila poslana naslednja brzojavka:

Nabrežina: Kot prvobornitelju ideje naprednosti na čelu Sokola pozdravljata Vas iz naše kraške trdnjave dr. Tuma, Gabršček.

V Ljubljani, 12. septembra.

Državnozbornske volitve.

Oficijozna „Wiener Abendpost“ poroča: Z ozirom na to, da je bila dosedanja volilna doba (okoli 66 dni) prekratka, z ozirom na to, da bodo imele politične okrajnosti in občine z raznimi in dolgotrajnimi predeli za ljudsko štetje mnogo posla, in končno z ozirom na to, da so v mesecu decembru in januarju katoliški in

LISTEK.

Varaždinske Toplice.

Non curatur, qui curat.

„Ne ozdravi, kogar skrbi mučijo!“ Ta rek je bil zapisan na vseh rimskih kopališčih, in vsak lahko sprevidi, koliko človeške modrosti tiči v teh besedah. Rimljani so povsodi, kamor so razširili svoje gospodstvo, najprej skrbeli za dobre, zlozne ceste in za zdravo vodo, bodisi pitno ali zdravilno. Še celo naše neznatne toplice v Mediji pri Trojanah so poiskali in jih izkoriščali. Čuditi se moramo našim starinslovcem, da iščejo postajo „ad Medias“ (Itin. Hyeros.) pri Gomilskem (Mat. Letopis 1897, str. 11), ko je vendar to očitno naša Medija (Bad Gallenegg), čeravno ni ob glavni cesti, nego stran od nje postavljena. Saj so v potopisih zaznamovani tudi kraji, ki so stali daleč od glavnih vojaških cest, n. pr. Aqua viva, t. j. sedanje Varaždinske Toplice.

Bolj znano ime pa je bilo v rimljanski dobi Aquae Jasae po panonskem ljudstvu „Jasi“, katere omenja Plinij kot bivalce v porečju Drave. Ko so Rimljani razširili svoje gospodstvo do Donave, so posta-

vili svoj glavni tabor v Ptuj (t. j. sedanjo vas Hajdin), kjer so bile l. 14. po Kr. kar tri legije zbrane, in XIII. dvojnata legija je imela svoj stalni kvartir v Ptuj. Kdo ne ve, koliko vremenskih neizgovornosti mora vojak prestati še dandanašnji, ko se na večje razdalje vozi po železnici, in da so nasledki temu trganje po udih, protin, skrnina in druge take mučiteljice človeškega telesa! Kaj je naravnost, nego da si človek išče leka v takih bolečinah, in narava sama ga ponuja v svojih zdravilnih vodah, zlasti v toplicah.

Med vsemi Toplicami na Slovenskem in Hrvaškem so varaždinske najmočnejše in tudi najbolj delujoče, kakor nam dokazuje prelepo število stalnih gostov. Toplina vode znaša brez izjeme 58°C in vsakih 24 ur je priteče 40.000 hl izpod zemlje. Najbogatejša je žvepla, potem klora in raznih drugih organskih sestavin. Poleg tople vode nahaja se v Toplicah na nekem bližnjem travniku tudi zdravilno blato. ki ima v sebi žvepleno železo. Toplišča voda ne pomaga samo proti gori omenjenim boleznim, nego tudi proti nervoznosti, katere se dandanašnji vedno bolj širi. Zdravniki priporočajo to vodo celo piti, češ, da se z njo pospešuje menjavo telesnih tvarin.

V Varaždinske Toplice je precej dolga

in okolna pot. Iz Ljubljane je najbolje voziti se na Čakavec in Varaždin, madjarski „Varasd“. Čakavec je docela čifutsko-madjarsko gnezdo, a Varaždin bo tekmoval kmalu z njim. Razen glavnega trga okoli župne cerkve in bližnjih ulic nahajajo se v mestu skoro samo pritlične hiše (izvzemši gledališča in gimnazije) v ravnih, precej širokih ulicah, kakoršne se nahajajo sploh po vsej Hrvatski. Ravnokar omenjena gimnazija nas spominja mnogih slovenskih učiteljev-pisateljev, ki so v Varaždinu živeli in delovali, n. pr. M. Lazarja, Fr. Erjavca Iv. Tuška in pred vsemi M. Valjavca.

Iz Varaždina v Toplice je 17 km, a od postaje Varaždin Toplice takoimenovane „zagorske železnice“ tri četrt ure z vozom. Pot vodi čez lepo porastene in deloma dobro obdelane griče gori pa doli, (najvišja točka znaša 257 m nad morjem, 100 m nad Varaždinom in skoro ravno toliko nad Toplicami). Ob cesti se vidi nekaj lepih vil in vrtov bogatih Varaždinov. Zadnji del ceste se spušča precej strmo k Toplicam navzdol, ki leže kakor prislonjene na severnem obronku Bedenjske doline. Trg šteje 1500 prebivalcev, ima zdravilišče, rimskokatoliško cerkev, pošto in brzojav, ki deluje skozi celo leto, štirirazrednico, občinske urade, pazir itd.

Na zgodovinskih tleh smo. L. 8. po Kr. je Avgustov pastorek in poznejši cesar Tiberij potolkel panonske upornike pod Batovim poveljništvom ob reki Bednji (Bathinus), ki se izliva v Dravo jugovzhodno od Varaždina. S tem je bil panonski upor ugasnil, o katerem se je sam Avgust izrazil, da je silno nevaren celo rimskemu mestu, kamor bi mogli uporniki v najkrajšem času prispeti. Po tem dogodku so zasloveli Toplice kot izvrstno zdravilišče, katero so porabljali zlasti vojski ptujске garnizije, tako n. pr. vojaški tribun (major) M. Fabius Fabulius. Vsak ozdravljenec je dal postaviti spominsko ploščo nimfam (povodnim vilam) in takih plošč so l. 1843 precej izkopali. Nad vodom v zdraviliščni park je postavljen velik nadpisani kamen s krasnimi črkami iz klasične dobe, ki pravi, da ga je posvetila nimfam ptujска občina na povelje cesarjevega namestnika Tulija Tuska. L. 1867 je dal angleški arheolog Mac Donnel na svoje stroške sistematično kopati v Toplicah in našel ostanke nimfeja ter mnogo rimskih starin. Blizu topliškega izvira so našli mramorne plošče s krasnimi reljefi grške in rimske mitologije. Te plošče so porabili za ograjo pri vodnjaku, ki drži 25 m do topliškega vreca. (Konec prih.)

grško orientalski prazniki, se bodo bodoča volilna doba v primeri z l. 1897 nekoliko podaljšala, zlasti je čas od 21. decembra do 3. januarja radi praznikov brez volitev. V onih deželah pa, kjer živé verniki grško-orientalske cerkve v istem številu kakor na Galiskem, v Bukovini in Dalmaciji, pa se volitve od 3. do srede januarja 1901 ne morejo vršiti. Le v Galiciji in na Kranjskem, kjer se vrše direktne volitve prvokrat v splošnem volilnem razredu in v deželnih občinah, se bodo vršile volitve že pred 21. decembrom. Razne stranke so že objavile svoje volilne oklice. Deželna predstava objavijo določilo glede volitev tekom tega tedna.

Kitajska kriza.

Lihungčang je poslal velevladnim svoje polnomočje, da sme s pooblaščenici obravnavati glede miru. Cesarstvo pooblastilo daje Lihungčangu popolno pravico, da sklepa docela samostojno in neodvisno, ne da bi moral dogovarjati se s cesarjem in vlado. Hkratu se javlja, da je svetoval Lihungčang dvoru, naj se vrne zopet v Pekin. Ker pa se je bati, da bodo velevladnosti kaznovale one dvornike, ki so zakrivile ustajo in krvave boje, se dvor bržčas ne vrne. Japonska vlada je sporočila Rusiji, da je pripravljena umakniti svoje čete iz Pekina ter pustiti ondi preko zime le posadko. Rusija umakne svoje vojaštvo iz Pekina, vendar pa ostane v pokrajini Pečili 15.000 mož. Američanski generalni konzul Gvodlow naznanja, da je bilo v minoli ustaji umorjenih 56 misijonarjev, med temi je bilo 34 angleških in 22 američanskih. Bržčas pa je bilo umorjenih še drugih 37 misijonarjev. Lista umorjencev kaže 109 Angležev in 61 Američanov. Popolnega števila ni možno povedati. Gotovo je, da je med umorjenimi tudi nekaj usmiljenk. Tudi razni švedski in danski protestantje so bili umorjeni. Moritev in preganjanje kristjanov pa se nadaljuje. V notranjih delih dežele mislijo Kitajci splošno, da so zmagali in čestitajo cesarici, da je državo osvobodila tujcev.

Vojna v Južni Afriki.

Angleži so dosegli na južnoafriškem bojišču zopet velik — fiasko. „Daily Mail“ poroča, da so angleške čete zapustile Betlehem, Fouriemburg, Senekal in Ladybrand, katere prostore so Buri zopet zasedli. Lord Roberts pa poroča 9. t. m.: General French je zapustil danes Carolino in zadel na svojem maršu znaten odpor, a pregnal je Bure iz treh pozicij, katerih eno so osvojili Angleži z velikim junaštvom. Angleške izgube so velike; Buri so pustili na bojišču nekaj mrtvih. General French je nadaljeval svoj marš v Baberton. Tudi general Buller je imel 8. t. m. boj z Buri pri Spitzkoppu, a nagajala mu je — megla! Buller je izgubil 13 mrtvih in 25 ranjencev. Roberts je preložil svoj glavni tabor iz Belfasta zopet nazaj v Pretorijo. Predsednika Krüger in Stejn sta baje v Delagoa-bai, odkoder moreta z ladijo pobegniti.

Dopisi.

Iz novomeškega okraja, 10. septembra. Uradna okrajna učiteljska konferenca se je vršila dne 6. septembra v Rudolfovem. C. kr. okrajni šolski nadzornik g. Jeršinovic spominja se v svojem govoru najprej sedemdesetletnice našega presvitlega vladarja z vznesenimi besedami, ki so šle iz srca v srce. Govor se je končal z živio-klici. Učiteljstvo zapoje cesarsko himno. Prav lepo so se slišali vmes zvonki glasovi gospic učiteljic. Za tem gosp. nadzornik pozdravi in predstavi novega gosp. okrajnega glavarja c. kr. svetnika Friedricha, istotako pozdravi g. gimnazijskega ravnatelja šolskega svetnika dr. Detela. Na to se predstavijo učitelji posamezno novemu g. okrajnemu glavarju, kateri se je z vsakim prijazno pomenkova. Posamezni referati bili so z dobro-klici sprejeti. Nadučitelj g. Koncilja je referiral o spisu v ljudski šoli; nadučitelj g. Andolšek pa o hospitacijah v ljudski šoli. Nato so sledile običajne vsakoletne volitve v knjižnični in stalni odbor ter volitev dveh zastopnikov v c. kr. okrajni šolski svet. Pri tej volitvi se je pokazalo, da je pred vsako volitvijo treba nekoliko pomenka, drugače se glasovi brez potrebe cepijo, kar je le v zamudo časa. Saj vendar se ne more od učitelja zahtevati, da bi vedel misli posameznikov, ali da bi kar sv. Duh govoril iz njega, kakor je smelo trdil o „Sebi“ korifeja vseh korifej g. dr. Šušteršič. Ko se je volilo po listkih v prvič, dobil je le gosp. Koncilja naš vzorni večletni zastopnik skoraj vse glasove in je bil izvoljen. Za drugega zastopnika so se pa glasovi tako cepili, da nihče voljenih ni dobil večine. Treba je bilo ožje volitve. Med tem pa se oglasi izvoljeni g. Koncilja ter naznani, da on izvolitve ne sprejme. Vsi smo se začudeno spogledali, ugibajoč, kaj vendar je napotilo našega prezasluznega zastopnika v to. Prigovarjali smo ga, naj vendar še ostane naš zastopnik. A on je ostal pri svojem sklepu in izvolitve ni sprejel. Učiteljstvo bilo je nekako razburjeno, saj je uvidelo, da z g. Konciljem izgubi enega najboljših in neustrašnih zastopnikov. S tem odpadla je ožja volitev, pričeli smo tedaj vnovič. Izid druge volitve je bil, da sta bila izvoljena zastopnikoma gosp. nadučitelj Andolšek in učitelj Matko. Od novozvoljenih ne dvomimo, da bosta hodila po poti, po kateri je hodil naš uzorni g. Koncilja, saj sta oba kremenitega značaja in trdne volje. Po štiri ure trajajočem zborovanju se je konferencija zaključila. Ob polu 2. uri popoldne bil je skupni obed pri Štemburji, pri katerem so nas počastili s svojo navzočnostjo že prej imenovani gg. vladni svetnik Friedrich in gimnazijski ravnatelj Detela. Mnogo prav umestnih napičic smo slišali. Pri izborni postrežbi g. Štemburja vendar ni bilo tako živahne zabave, kakor je v navadi o tacih prilikah. Tudi petja smo pogrešali. No, pa drugo, ali ne gospodje pevci?

Iz Idrije, 11. septembra. Koncert notranjskega okrožja akad. ferijalnega društva „Sava“, prirejen v c. kr. rudniškem gledališču mesta Idrije, je uspel nepričakovano dobro. Za navdušenim prologom, ki ga je izborna deklamovala gđ. P. L., vrstile so se pevske točke, izmed katerih je posebno hvalno omeniti solo-spevov stud. ing. Janka Krsnika. Spremljevala ga je na klavirju s priznano dovršenostjo izborna pianistinja gđ. Anica Lapajnetova. Nato je sledil „Napoleonov samovar“. Z veseljem smemo konstatirati, da ni kmalu kaka igra na diletantskem odru tako uspela kakor ravno ta. Ne-le to, da se je pokazala gđ. D. L. kot izvrsten igralski talent, temveč, da so tudi drugi diletantje, na čelu jim gđ. Antonija Likarjeva, bili svoji nalogi kos, je pričalo burno priznanje. Splošno moramo omenjati, da se je idrijsko prebivalstvo zelo zanimalo za ta koncert, in želeli je le, da bi akad. ferijalno društvo „Sava“ še večkrat kaj takega priredilo.

Dnevne vesti.

V Ljubljani, 12. septembra.

— Osebnosti. Deželni predsednik baron Hein se je danes odpeljal na Dunaj.

— Odlikovanje. Arhitekt g. Makso Fabiani, doma iz Kobdilja na Krasu, je dobil na svetovni razstavi v Parizu za nekatere interieur-načrte, mej njimi takozvani dvorni salon v avstrijskem paviljonu „grand prix“. Čestitamo!

— Katoliški shod. Klerikalna stranka je postopala jako pametno, ko je svoj shod omejila le na povabljenе goste. S tem se je otrsela oblastvenega nadzorstva in to je zanjo prava sreča. Ves shod se vrši v znamenju najbesnejšega sčuvanja, tako da se razni klerikalci sami zgražajo nad podivjanostjo in besnostjo nekaterih govornikov. Posebno so se odlikovali škof Jeglič, Vencajz in Koblar. Hujska se proti vsemu, celo proti sodnikom in v cesarjevemu imenu izrečenim razsodbam. Zlasti strastno je govoril škof, tako strastno, da bi bil moral vsak vladni zastopnik, ki bi bil navzočen, shod nemudoma razpustiti. In takemu shodu je prisostvoval deželni predsednik! Iz „Slovenca“ smo sinoči izvedeli, da je tudi bivši poslanec Berks prišel na shod. Že ko smo moža videli v kazinski kavarni, smo slutili, da je prišel v Ljubljano, posvedočiti svoje katoliško mišljenje. Klerikalci so ga bili tako veseli, da so ga izvolili za podpredsednika. Gosp. vitezu Berksu se pač tudi ta žrtev ne zdi prevelika, samo da dobi zopet — mandat!

— Ponesrečena katoliška manifestacija. Klerikalci so mislili, da bodo s katoliškim shodom Ljubljani imponirali, da vpri-zore v ozidju našega narodnega in naprednega mesta mogočno klerikalno manifestacijo,

a njihovi računi so se klavirno izjalovili. Ze vdeležba sama priča, kako gineva klerikalizem. Cele mesece so prirejali posebne shode po deželi ter vabili ljudstvo na shod, duhovščina v vseh slovenskih pokrajinah je bila na nogah in agitovala za udeležbo, a v zvezi temu ni uspeha. Udeležba je za polovico manjša, kakor na prvem katoliškem shodu. Sicer pa se vdeležujejo shoda samo duhovniki, mežnarji in nekaj z veliko silo zbobnanega kmetijskega ljudstva, dočim je slovenska inteligenca povsem izostala. Ljubljana je tem nepovabljenim gostom na sijajen način pokazala, da ni v klerikalnem taboru, da je in ostane naprednega mišljenja. Klerikalci so pričakovali, da bo Ljubljana vsaj deloma v zastavah. A kako razočaranje. Razen na cerkvah, samostanih in duhovniških poslopjih ni v celem mestu deset hiš, ki bi bile razobesile zastave. Toda klerikalci tudi tega, vendar dosti jasnega migljaja niso razumeli. Stranka, ki ima količikaj prevdarnosti, bi bila to uvaževala, in bi ne bila priredila nobenega javnega nastopa. Ali naši klerikalci so hoteli Ljubljani na vsak način imponirati in so tako sebi in škofu nakopali večerajšjo jako bridko blamažo. Že popoldne so mogli spoznati, da znajo Ljubljanci biti hudomušni. Ko so popoldne prišli Dolenci in Gorenjci — bilo jih je kacic 400 in z godbo na čelu korakali v mesto, pozdravljalo jih je občinstvo z dovtipnimi klici in pikrimi opazkami. Posebno gasilci in Domžalci, ki so imeli vsi jednake slamnike, so jih slišali. Domžalskih udeležnikov se je prijel priimek „slamoglavci“. V tem je začelo goreti na gradu in v klerikalnih krogih je zavladała velika žalost, kajti gorela je suhljad, ki je bila pripravljena za kres. Najprej je bil škofov brat, sedaj ravnatelj „Gospodarske zveze“, ki je praktičen mož, a v politiki malo izkušen, za to, naj se za kres porabi stara zaloga „Narodnega gospodarja“. Ta zaloga je neki tolika, da bi kres lahko kar ves teden gorel. Seveda ni obveljal ta predlog, in zato so napeljali iz Polhovega gradca 400 butar, da bi jih zvečer zažgali. Grmada je bila neki velikanska, a goreti je začela — prezgodaj. Kako je ogenj nastal, ni znano. Gasilci so rešili kacic 100 butar, druge so vse zgorele. Bakljada sama je privabila obilo ljudstva na ulice, a nihče ni vedel, ne od kod pojde sprevod in kod bo hodil. Klerikalni aranžerji so še v zadnji uri premenili prvotni načrt, a v zvezi temu niso utekali nimili usodi. Spreveda se je vdeležilo še dosti ljudi, posebno žensk. Tudi nekaj zastav in neko cerkveno bandero so nosili, nad vse pa se je vzdigovala znana pogrebna zastava. Koliko smeja je obudila ta zastava! Koder se je pojavila, so ljudje klicali: „Pogrebci gredo“. Nikjer nobenega pozdrava. Nosilci lampijonov so sicer včasih zaklicali „živio“, a nihče se jim ni odzval. Pač pa je občinstvo vdeležnike spreveda neprestano in na najrazličnejše načine dražilo, tako da so naposled korakali vsi kakor poparjeni. Sprevod se je ustavil najprej pri deželnem predsedništvu, kjer se je čulo tudi nekaj petju prav malo podobnega cviljenja — potem pa pred škofijo. Tu pa se je draženje premenilo v veliko demonstracijo, ki je trajala skoro celo uro. Zbralo se je tam na stotine ljudstva in to je, čim se je pokazal škof in so klerikalci ga pozdravili, začelo žvižgati na vse pretege in potem zopet klicati „Živio Tavčar“ in „Živio Hribar“. Klerikalci so bili kar prepadeni. Ko se je začelo petje, so hudomušni ljudje kihali, kar se je dalo ter pevce spravili iz konteksta. In komaj so se klerikalci zopet oglasili, zagrmeli so iznova klici „Živio Tavčar“, „Živio Hribar“. Tudi klici „Abcug škof“, „Pereat škof“, „Abcug devičarji“ so se čuli. Bil je tak dirindaj, da je polnoštevilno zbrana policija le iz težka vzdrževala red. V posebno neugodnem položaju so bili duhovniki, katerih se je zbralo mnogo pred škofijo. Pričakovali so lepo ovacijo škofu, a mesto te čakali demonstracijo. Koder je občinstvo videlo kaj duhovnikov, začelo jih je dražiti in tudi žaliti, tako da so se hitro poizgubili na vse strani. Napetost je postajala čedalje večja. Posamezniki so se začeli že riniti v vrsto vdeležnikov spreveda, kar bi bilo lahko povzročilo velik konflikt, ko so naposled klerikalci pobrali svoje lampijončke in odšli. Občinstvo jih dalje ni motilo, pač pa je množica broječa nad 400 oseb odkorakala na Breg, kjer je priredila dr. Tavčarju viharo ovacijo. Od tod je množica odšla pred hišo župana Hribarja in tudi njemu priredila tako ovacijo. Vse te

demonstracije in ovacije so imele očitni značaj spontanosti; iz njih pa so mogli klerikalci posneti, kako bi se jim bilo godilo, da niso svoje bakljade priredili pod pretezo, da hočejo z njo proslaviti cesarjevo 70letnico.

— Izostalo streljanje z Grada. Župan Hribar je na prošnjo prirediteljev večerajšnje bakljade dovolil, da se sme tedaj, ko bo pri deželnem predsedniku serenada, ustreliti 21krat z Grada. Stavljal je samo pogoj, da se to naznani občinstvu v vseh ljubljanskih dnevnikih, kar je pač povsem naravna zahteva, saj je vendar potrebno, da se občinstvo o tem obvesti, in da je na streljanje pripravljeno. Klerikalci pa so županovo veliko prijaznost slabo plačali. Naznanili so pač, a šele včeraj zvečer, v „Slovenca“, da se bo streljalo, niso pa takega obvestila poslali ne našemu listu, ne uradni „Laibacher Zeitung“, tako da občinstvo ni bilo pripravljeno, zlasti ker „Slovenca“ v Ljubljani le redkokdaj čita. Župan je iz tega preziranja svojih v interesu občinstva stavljenih pogojev izvajal naravno posledico in ni dovolil, da bi se bilo včeraj streljalo.

— Pri sinočni bakljadi je svirala novomeška godba. Aranžerji so bili prosili vojaške godbe, a je niso dobili, ker je vojaško zapovedništvo spoznalo, da se hoče cesarjeva 70letnica porabiti le kot pretveza za klerikalno demonstracijo. Spreveda se je udeležilo tudi nekaj gasilcev iz bližnje okolice in kakih 20 železničarjev. Gasilce, katerih je bilo jako malo, je vodil nekdanji navdušeni liberallec Ogorelec iz Šmarja. Mož je ves čas v tla gledal. Menda ga je bilo sram. Železničarje je odbor kršč. soc. želez. društva vabil s posebnimi listki, na katerih je rečeno, da je železniško ministrstvo dovolilo, da se smejo železničarji spreveda v uniformah udeležiti. Ti listki so se razposlali po celi deželi, a odziv je bil slab in udeležba malenkostna. Tudi nekaj knapov v ličnih oblekah je bilo v sprevodu, a tudi teh je bilo bore malo. Največ je pač bilo kmetov, žensk in fantičev. In s takimi bakljadami se hoče Ljubljani imponirati?

— Razgrajanje žeganega petjotarja. Piše se nam: Po sinočni „katoliški bakljadi“ me je zaneslo v „Vajvazorjevo kavarano“. Pri nasprotni mizi etabliral se je bil v društvu dveh polcivilno opravljenih privilegiovanih katoličanov in tistega „starinoslovca“ Pečnika, ki vedno zabavlja čez „Narod“, potem pa, da ne bi sedel, lepo zamere prosi in svoje psovke javno preklicuje po listih, neki polopit pop. Gotovo je menil, da je v kaki petjotarski katoliški beznici, kajti vedel se je uprav po gorenjsko. S hričečim glasom je zabavljal čez naprednjake ter mej drugim dejal: Ko so liberalci pri bakljadi klicali: „Živio Tavčar!“, sem jaz kričal: „Crkni Tavčar!“ Ko smo se pričeli drugi obračati k mizi, kjer je besnel ta božji namestnik, dregnil ga je sosed, ter mu nekaj šepnil na uho. Potem šele je ta omikani maziljenec pričel tišje govoriti. — Temu rovtarju bi bilo svetovati, da se po javnih lokalih obnaša nekoliko dostojneje, če ne bi se mu utegnili pripetiti, da ga drugi gostje vržejo pod kap. Petjotarske oštarije pa ljubljanske kavarne naj ne devlje v jeden in isti koš!

— Moč katoliškega shoda. Preprosto, dobrodušen možiček, posestnik neke na Gorenjskem, je prišel tudi na katoliški shod in je danes zjutraj presenečen poslušal, kako se je na njem zabavljalo čez banko „Slavijo“. Seve mož dotičnemu otrobovezcu ni verjel niti najmanjše besedice, kajti po zaključenem zborovanju je prišel mož naravnost v banko „Slavijo“, kjer je ponovil svoje zavarovanje za nadaljnjih 10 let in plačal zavarovalnino za leto dnij naprej. Res, čudna so pota Gospodova!

— Beraštvo dr. Šušteršiča. „Gorenjec“ piše: Dr. Šušteršič je dal v svojem govoru v Ribnici katoliški stranki pravi pošten migljaj s kolom. Pripovedoval je, da za ves svoj trud, ki ga ima, ne dobi ničesar, da ima celo veliko gmotno škodo, ker se „liberalci“, ki se največ pravdajo in goljufajo, ogibajo njegove pisarne. Šušteršiču radi verujemo, kajti on kot dober in vnet katoličan se gotovo nikdar ne zlaže. Kako nespameten je bil tedaj odbor klerikalne posojilnice v Srednji vasi v Bohinju, ki si je naročil prepis pravil pri sicer ravno tako pobožnem in vernem ljubljanskem advokatu, kakor je Šušteršič ter zanje plačal celih 158 kron. Nekateri

trdijo, da se piše tisti advokat Šušteršič, a jaz tega ne verujem, ker on vedno govori resnico. Dr. Šušteršič naj pa hitro pošlje katoliški stranki svoje ekspenzare, kajti Mica Kovačeva je nepopoljšljiva.

— **Državno pravdnništvo** je zaradi naših notic o stotniku Stusche, ki je pri vajah Notranjskem vsekali rezervista V. Tkavca s sabljo po glavi, oziroma zaradi prve dotičnih notic začelo proti nam postopati in sinoči v uredniških prostorih izvršilo celo hišno preiskavo, ki pa je bila brez uspeha. Mi se tega postopanja čisto nič ne bojimo, zlasti ker bomo poslabljajnega V. Tkavca samega postavili kot pričo in se bo pri tisti obravnavi že pokazalo, koliko je vreden uradni popravek, ki smo ga priobčili v pondeljek. Čudno pa se nam zdi, da je gosp. Verderber začel postopati samo proti našemu listu, ne pa tudi proti „Slovencu“, dasi je ta še prej kakor mi in v dosti ostrejši formi o tej stvari poročal. S tem nikakor nečemo „Slovencu“ nakopati kake preiskave, saj je prav gotovo, da bi mu ravno tako malo škodovala, kakor bo nam, zabeležili smo to samo, da se spozna dvojna mera, po kateri v nas gosp. Verderber meri pravico.

— **Državnozbornske volitve na Štajerskem** so že razpisane in se bodo vršile v prvi polovici meseca januarja. Peta kurija bo volila dne 3. januarja, kmetske občine dne 8. januarja, mesta in trgi dne 11. januarja, trgovinske zbornice dne 14. januarja in veleposredstvo dne 15. januarja.

— **Slovensko umetniško društvo** priredi povodom otvoritve I. slovenske umetniške razstave dne 15. t. m. v gorenjih prostorih „Narodnega doma“ ob 8. uri zvečer na korist razstave slavnostno akademijo s sledečim vsporedom: 1. Ouvertura, igra vojaški orkester. 2. E. Gangl: Prolog, govori režiser g. R. Deyl. 3. A. Foerster: Kitica, čveterospev, pojo gg. M. Dev, W. Radkiewicz, T. Olšewski in A. Polašek. 4. a) I. Novotný: „Razhodna divčina“, b) Dr. B. Ipavic: „Ljubica“, c) J. Čajkovskij: „Le en trenutek še!“, poje g. J. Germ. 5. Rubinstein Popper: Melodija za cello in klavir, izvajata gg. P. Lozar in J. Cinner. 6. a) B. Smetana: Arija iz opere „Hubička“, b) J. Procházka: Milování, poje gdč. E. Noëmi. 7. I. Čajkovskij: Arija iz opere „Evgenij Onegin“, poje gosp. T. Olšewski. 8. A. Dvořák: „Rasi, rasi, travica!“, pojeta gg. M. Dev in W. Radkiewicz. 9. a) N. N.: „Prognani poljski knez“, Balada, b) G. Meyerbeer: Arija Hoela iz opere „Dinorah“, poje g. Noll. 10. G. Donizetti: Šesterospev iz opere „Lucija“, pojo gg. E. Noëmi, M. Dev, T. Olšewski, Orželski, J. Germ in g. A. Polašek. Vse pevске točke spremlja na klavirju g. I. Cinner. Po akademiji ples, pri katerem svira vojaška godba 27. pešpolka. Vstopnina: Sedeži od 1—3 vrste 3 K; sedeži od 4—7 vrste 2 K; od 8 do 12 vrste 1 K 60 h. Stojišča 1 K, za dijaštvo 50 h. Vstopnice se dobé v trafiki g. Česarja in zvečer pri blagajni. Posebna vabila se ne bodo razpošiljala.

— **Ivan Dejak** †. Danes popoldne je bil umrl g. Dejak prepeljan z vozom v Senožče. Sprevod je šel od Auerjeve hiše do tobačne tovarne. Udeležba je bila jako velika. Poleg oficirjev, na čelu jim podmaršal pl. Höchsmann, so se spreveda udeležili župan Hribar z obč. svetniki in dolga vrsta drugega občinstva iz najboljših krogov. Krsta je pod mnogobrojnimi venci povse izginila. „Sokol“ je spremljal pokojnega člana korporativno z zastavo.

— **Umrli** je dne 7. t. m. v bolnišnici v Trstu gospod Ivan Može, trgovec in posestnik v Vipavi v 57. letu svoje starosti. Pokojnik bil je jako blagega srca ter je z denarjem rad podpiral razna narodna društva. Tudi reveži vipavski izgubili so v njem svojega velicega podpornika. Bodi mu zemlja lahka!

— **Bohinjska železnica in Gorje** pri Bledu. Iz Gorij se nam piše: Vsacemu otroku zdelo bi se smešno, ako se uresniči kolodvor Dobrava-Bled-Zaka-Stenge, kakor je bilo odobreno pri zadnji komisiji skozi Bohinj. Na Dobravi stal naj bi kolodvor, na tisti Dobravi, kjer stoji kacihi pet koč in zraven na tako skritem kraju, da bi ga moral človek podnevi z lučjo iskati. Dobrava nima nobenega uvoza še manj izvoza, in tudi ni ne jednega ne drugega pričakovati. Kar se tiče osebnega prometa, bode ta kolodvor menda zato v takem kraju, da bode manj zamude, ker tam res ne bode potreba

vrat odpirati in zapirati. Ako bi koga veselilo na postajo Dobravo, vzame naj seboj jedno klobaso in derezo, kajti najbližja stranka ima celo uro hoda in mora še zraven hribolazec biti, da se ne prekune v globočine Vintgarja. Da bi se mogel kdo tja voziti, še misliti ni. Gorje, tiste prekrasne Gorje z okolico, so se prezle. Kaj so Gorje? Tisti kraj so, kateri ima več prometa kakor Dobrava-Bled-Stenge. Gorje imajo že sedaj okroglih 800—900 vagonov prometa in zraven 3000 prebivalcev. Čudno se nam zdi, da se danes, v 19. stoletju, prezirajo interesi takega prometa. Ta promet imajo Gorje že davno brez železnice, ako bi pa gospoda malo naprej videla, bi vedela, da se bo promet znamenito povečal. V naši občini nahaja se veliko rudeče rude, krede za cement, oziroma planjava same šote in poleg tega imamo stalno in smemo reči skoraj največjo vodno moč na Kranjskem. Drugi kolodvor stal naj bi v tako imenovani Zaki, v tisti Zaki, v kateri bi divjega petelina preje in laglje dobil, kakor pa domačega. Po mnenju Blejcev in Gorjancev stal naj bi ta kolodvor zato v Zaki, ker ni nobene prave poti, in da bi Gorjanci in Blejci še za naprej v Lesce vozili in hodili, ali morebiti pa zato, da bi se prišlem tujcem noč in dan na ušesa žvižgalo in ropotalo, ali pa da bi se jim kadilo, kakor da bi se kresovi z mokro slamo kurili. Škoda, da so zvonice odstranili, da bi bil še huji ropot. Zakaj ne bi bil kolodvor na Račici ali v Spodnjih Gorjah, kjer je sredi Gorij in Bleda in so lepe, bližnje ravne ceste že vrejene, kar bi jih tako še le delati mogli. Tretji kolodvor naj bi pa bil v Stengah. Stenge imajo res okoli 300 vagonov lesnega prometa, kar se pa osebnega tiče, peljal se bode k večjemu kak žagar, kajti najbližja hiša je eno uro odstranjena. Četrti kolodvor bode pa na vrh Bače, a za tega naj se Bohinjci zanimajo.

— **Učiteljske premembe na Štajerskem.** Imenovani so: Simon Meglič, učitelj na Vranskem, nadučiteljem istotam; Ferdinand Rosenstein, učitelj na Sladki gori, nadučiteljem v Strančah; Beno Serajnik, učitelj v Čadramu, učiteljem na ljudski šoli s slovenskim učnim jezikom v Konjicah; Matilda Vidmajer, začasna učiteljica v Čadramu, za stalno učiteljico v Zibiki. Kot suplenta oziroma suplenti za dobo potrebovanja so nastavljeni: Mihael Roš v Dolu, Karol Hlebec v konjiški okolici; Beti Supanek na Vranskem in Ida Mazi v Trbovljah.

— **Izgubil** se je pred osmimi dnevi slaboumni Jože Mirtiž z Dvora, star 34 let, brade obraščene, hodi bos, srajco ima iz črne kotenine, klobuk pohabljen. Velikosti je srednje, posebnih znamenj nima, le palce na nogah ima izredno velike. Govoriti ne mara. Če kdo naleti nanj, ali ga najde, naj blagovoli sporočiti županstvu na Dvoru.

— **Desertiral** je Rudolf Gross, sanitetni vojak v tukajšnji vojaški bolnici. Danes zjutraj so ga baje ljudje videli v Tivolskem gozdu.

— **Obrtno gibanje v Ljubljani.** Tekom meseca avgusta pričeli so v Ljubljani izvrševati obrt in sicer: Vinko Žnidaršič, Igriške ulice šte. 8, knjigoveški obrt; Ant. Gorše Marije Terezije cesta šte. 16, gostilničarski in krčmarski obrt; Franc Železnik, Dunajska cesta šte. 7, trgovsko agencijo in komisijo; Helena Kržišnik, Kuhnova cesta šte. 21, prodajo sadja, sladčic in kruha; tvrdka K. in R. Ježek (po namestniku Ivanu Komatiču), Dunajska cesta št. 11, zalogo poljedelskih strojev; Ana Debevec, Emonska cesta šte. 5, gostilničarski in krčmarski obrt; Alojzij Kern, Stari trg šte. 21, sejmarstvo z galanterijskimi blagom in devocijonalijami; Beatrica Heliel, Radeckega cesta šte. 1, žensko krojaštvo; Rudolf Weber, Trnovske ulice šte. 23, trgovino z optičnimi izdelki; Aleksander Götzl, Marije Terezije Testa šte. 12, pozlatarski obrt; Margareta Janzekovič, Florijanske ulice šte. 9, prodajo živil in sladčic; Edvard Cramero, Stari trg šte. 6, brivski obrt; Alojzij Gasparotti, Marije Terezije cesta šte. 10, pečenje kostanja. — Odglasili, oziroma faktično opustili pa so obrt: Adolf Klarer, Florijanske ulice šte. 22, preprogarski obrt in malo trgovino s pohištvo; Marija Erbežnik, šolski drevored, prodajo sadja in semena; Anton Mlakar, Jurčičev trg šte. 2, krojaški obrt; Marjana Lenarčič, Konjušne ulice šte. 13, prodajo živil in malo trgovino s pivom v stek-

lenicah in žganimi opojnimi pijačami; Matija Zdešar, Poljanski nasip šte. 48, kuhanje žganja; Franc Melihar, Vodmat, čevljarški obrt.

— **Povozil** je danes dopoldne neki izvošček na Radeckega cesti šte. 4 tri in pol leta starega Josipa Podkrajnika. Deček je hotel pred vozom uteči čez cesto, a ga je kolo prijelo in mu šlo čez levo nogo.

— **Slaščice** je prevrnil na tla včeraj popoldne neki pijan voznik prodajalki na Vodnikovem trgu.

— **Mestna posredovalnica za delo in službe** je razširila svoje delovanje sedaj tudi na posredovanje dijaških stanovanj. Tako dobe stariši pojasnilo glede primernih stanovanj in hrane svoji deci, katero pošiljajo v Ljubljano v šolo. Nasprotno pa zvedo oddajalci stanovanj hrane, kdo da išče primerno oskrbo svoji deci. Za posredovanje je uplačati 40 vin. vpisnine.

* **Razbojnik Tašo Ilić**, o katerem smo poročali nedavno, da trepeče pred njim vsa sremska okolica, je izvršil v četrtek novo razbojništvo. Vukovarska meščana Rukavina in Kostenac sta se vračala z vozom iz Moroviča v Vukovar. V gozdu Gladnoš, na cesti med Tovarnikom in Sotinom, ju napadeta dva razbojnika, katerih jeden je bil logarsko oblečeni Ilić. Z orožjem v roki sta jima vzela ves denar, uro, verižico in prstane, potem sedla na voz ter se odpeljala. Razbojnik Ilić ja oropal potnika torej tudi dveh konj in voza!

* **Živa zgorela.** Z Reke poročajo: Na trgu Scarpa v hiši Gelleticha v 4. nadstropju se je dogodil strašen slučaj. Tam stanuje kapelan Ban s teto in sestro. Okoli 7. uri zvečer je bila sestra sama v kuhinji. Ko je popravljala svetilko, se je svetilka razbila ter jo polila s petrolejem, ki se je vžgal. Hipoma je bila vsa v plamenu. Dobila je grozne opekline ter umrla, ko so jo prinesli v bolnišnico.

* **Šestero žensk zastrupljenih.** V Varni v Bolgariji se je zgodil 24. avgusta strašen zločin. Učiteljova žena Romančuk je povabila k sebi nekaj prijateljic. Dala jim je kave in sladkarij. Kmalu na to pa so se pojavile pri damah take bolečine, da so morali poklicati zdravnika. Ali prepoznal Vseh šestero dam je umrlo. Zločinec je bil sluga gospe Romančuk, ki je zamesil v sladkarije strupa, ker je hotel umoriti svojo gospodinjjo. Vzel ji je namreč več denarja ter ji potem odpovedal službo. Misli je, da se tako ne izve za njegovo tatvino. Morilca in tatu pa so dobili kmalu.

* **Podrla se je šola** v španski vasi Linares radi viharja ter pokopala v razvalinah desetorico otrok. Španija ima pač revne šole, da jih podira veter!

* **Največja kuhinja na svetu.** Pariška trgovska hiša „Bon Marché“, v kateri ima posla blizu 4000 ljudi, ima svojo kantino. Najmanjši kotel meri 200 l, večji merijo okoli 800 l. Na vsaki ponvi se peče okoli 300 koteletov, ponev pa imajo 50. V vsakem loncu se kuha po 150 kg. Kadar so na vrsti omelette, porabijo 8000 jajec. Kuho opravlja 60 kuharjev s 100 pomočniki.

* **Železen mož na popotovanju.** Kapitan Louis Perew je napravil mehanizem, katerega goni gazolinov stroj. Sprejaj je avtomobil, zadej pa stopa 7½ črevlja visok železen mož, ki govori s pomočjo fonografa ter se kreta kakor bi bil živ. Perew bo sedel v avtomobilu, železni mož, ki je pričvrščen nanj, bo stopal za njim tako naglo in uspešno, da bodeta prišla vsako uro okoli 15 angleških milj daleč. Perew potuje iz New-Yorka v San Francisco.

Književnost.

— **Avstrijska zgodovina za ljudske šole.** V spomin na 70letnico rojstva Nj. cesarskega in kraljevega Apostolskega Veličanstva cesarja Franca Jožefa I. priredil Jakob Dimnik, učitelj v Ljubljani. V Ljubljani 1900. Založil Josip Petrič, trgovec s šolskimi potrebščinami. Tisk Rudolfa Milica. Ni še dolgo temu, ko so vojaška oblastva poudarjala, da se v ljudski šoli premalo goji avstrijska zgodovina. Gotovo ni temu kriv učitelj, ampak razmere. Vseh pomožnih knjig si učitelj ne more nabaviti; v okrajni knjižnici se pa tudi ne dobi vselej vsega, kar rabi za pouk. Največkrat pa takih pomožnih knjig učitelj sploh dobiti ne more. Priti v okom temu

nedostatku pri zgodovinskem pouku je namen tu omenjene „Avstrijske zgodovine za ljudske šole“. Zato trdno pričakujemo, da bo učiteljstvo radostno seglo po tej knjigi ter jo bode naročalo za se, za šolarske in učiteljske knjižnice in jo širilo tudi med ljudsko šolsko mladino. — Vsebina: I. Avstrijske dežele v starih časih. Od Rimljanov do sv. Štefana prvega, ogrskega kralja. II. Babenberžani 976.—1246. III. Medvladje, IV. Rudolf Habsburški. V. Avstrija pod Habsburžani. VI. Avstrija pod dinastijo habsburško-lotarinško od l. 1870. VII. Avstrija kot konstitucionalna država. 1. Vlada avstrijskih dežel. 2. Vlada ogrskih dežel. 3. Skupna vlada. VIII. Pravice in dolžnosti avstrijskih državljanov. IX. Viteški redi in odlikovanja. X. Grbi. XI. Cesarjev naslov. XII. Rodopis cesarske rodovine. XIII. Kako se je razvijala naša država. XIV. Pregled, kako se je razvijala naša država. XV. Avstrijski vladarji. XVI. Gesla avstrijskih vladarjev. XVII. Časovna tabela. XVIII. Zgodovina kranjske dežele. XIX. Zgodovina Ljubljane. XX. Avstrijska cesarska pesem po prvotni melodiji J. Haydna. XXXI. Zgodovina avstrijske cesarske pesmi. — To so glavni podatki vsebine; razvidno je iz tega, da je zbrano v tej knjigi vse, kar potrebuje učitelj pri pouku avstrijske zgodovine. Knjiga je tudi zelo primerna za obdaritev učencev povodom praznovanja cesarjevega godu. Na čelu nosi knjiga prav dobro cesarjevo podobo. „Avstrijska zgodovina za ljudske šole, ki ima jako lepo obliko in lep tisek, se dobiva pri založniku po 2 K knjiga.“

Telefonska in brzojavna poročila.

Dunaj 12. septembra. Uradna „Wiener Abendpost“ naznanja, da se že tekom prihodnjih dni razglase odredbe dež. šefov, s katerimi se določi termin za nove volitve ter dostavlja, da se bodo na Kranjskem, kjer bodo kmetske občine in peta kurija direktno volile, vršile volitve iz nekaterih kurij že pred 21. decembrom.

Dunaj 12. septembra. Od poslanec nemške nacionalne stranke se čuje, da računa ta stranka z vso gotovostjo na pridobitev Einspielerjevega mandata, tako da bi koroški Slovenci zopet ne imeli nobenega zastopnika v državnem zboru.

Praga 12. septembra. Finančni minister Böhm-Bawerk je zopet jedenkrat pokazal svojo barvo. Kakor poroča „Hlas Naroda“, je ravnokar izdal zaupen ukaz na finančno ravnateljstvo, s katerim se iztrebijo zadnji sledovi češkega notranjega uradnega jezika. Vsi višji finančni svetniki so morali posebno obljubiti, da bodo glede tega ukaza varovali tajnost.

Linc 12. septembra. Ebenhoch prijavlja v „Linzer Volksblattu“ članek, v katerem pravi, da ni upanja, če se bodo dežele, kjer vlada narodni boj, izrekle proti obstrukciji ter dostavljale, da, če se to ne zgodi, potem je bil razpust nepotreben, potem je parlamentarizem uničen.

Jaslo 12. septembra. Namestnik grof Pininski je imel izredno dolgo avdienco pri cesarju. Čuje se, da o priliki, ko pride cesar v dotiko z mero-dajnimi političnimi osebami Gališke, je pričakovati iz cesarjevih ust velevažne politične enunciacije.

London 12. septembra. V Šanghaju je bilo izkrcanih 600 mož japonske armade.

Narodno gospodarstvo.

— **C. in kr. intendantca 3. voja** poroča trgovski in obrtniški zbornici v Ljubljani, da nakupi c. in kr. vojaški erar po kupčijski uzanci večje množine žita kakor: pšenice, rži in ovsa. Za oddajo blaga so določeni naslednji kraji: Gradec, Maribor, Celovec, Beljak, Ljubljana, Trst, Gorica in Pola. Nakupilo se bo 4360 m. stotov pšenice, 28.220 m. stotov rži in 38.400 m. stotov ovsa. S kolekom za 1 krono kolekovane prodajne ponudbe je zapečatene poslati do dne 18. septembra t. l. do 10. ure dopoldne na c. in kr. intendantco 3. kora v Gradec. Natančnejši ponudbeni pogoji in roki za oddajo blaga se lahko poizvedo v pisarni trgovske in obrtniške zbornice v Ljubljani.

Darila.

Upravištvu našega lista so poslali:
Za družbo sv. Cirila in Metoda. Magda Pezdirec, učiteljica v Črnomlju pošilja 6 K 10 v, katere so darovali: gospa Katina Gustin iz Metlike 2 K, g. c. kr. sod. pristav Ivan Toporiš z rodbino 1 K, g. okrožni zdravnik dr. Josip Malerič z rodbino 1 K, Leči z rodbino 2 K, mali Avček 10 v. — Živeli!

Za Prešernov spomenik: Magda Pezdirec učiteljica v Črnomlju pošilja 5 K 10 v, katere so darovali o priliki izleta v Vojno vas: gđc. Mimi Kavčič, c. kr. učiteljica na rudarski šoli v Idriji 1 K, g. c. kr. sodni pristav Ivan Toporiš z rodbino 1 K, g. okrožni zdravnik dr. Josip Malerič z rodbino 1 K, Leči z rodbino 2 K, mali Avček 10 v. — Weinberger Fr. v Zagorjah ob Savi pošilja 4 K, katere so darovali v krapinskih Toplicah gg. Levičar, trgovec in posestnik iz Samobora Franjo Topoliščak iz Zagreba, Davorin Bukovec, posestnik iz Zagorja ter pošiljatelj vsak po 1 K. — G. dr. Stuhel B. v Ptuj 20 K, nabranih koncem šolskega leta pri dijaški veselici v Ptuj. — Skupaj 29 K 10 vin. — Živeli darovalci in nabiralci ter njih posnemovalci!

Ceneno domače zdravilo. Za uravnavo in ohranitev dobrega prebavljenja se priporoča raba mnogo desetletij dobro znanega, pristnega „Moll-ovega Seidlitz-praska“, ki se dobi za nizko ceno in kateri vpliva najbolj trajno na vse težkoče prebavljenja. Originalna škatljica 2 K a. v. Po poštenu povzetju razpošilja ta prašek vsak dan lekarnar A. MOLL, c. in kr. dvorni zalagatelj na DUNAJI, Tuchlauben 9. V lekarnah na deželi je izrecno zahtevati MOLL-ov preparat, zaznamovan z varnostno znamko in podpisom. 1 (11—8)

Meteorologično poročilo.

Vilina nad morjem 806-2 m. Srednji vršni tlak 736-0 mm.

Sept.	Čas opazovanja	Starje barometra v mm.	Temperatura tuta v °C	Vetrovi	Nebo	Padačina v 24 urah
11.	9. zvečer	738.9	15.1	sl. svzhod	oblačno	28 mm.
12.	7. zjutraj	739.4	12.2	brezvetr.	megla	
	2. popol.	740.8	15.2	sl. jvzh.	del. jasno	

Srednja včerajšnja temperatura 15.9°, normale: 15.5°.

Dunajska borza

dne 12. septembra 1900.

Skupni državni dolg v notah	97.70
Skupni državni dolg v srebri	97.25
Avstrijska zlata rentna	116.70
Avstrijska kronst. rentna 4%	97.85
Ogrska zlata rentna 4%	115.05
Ogrska kronst. rentna 4%	90.95
Avstro-ogrske bančne čimbe	1705.-
Kreditne delnice	888.50
London vista	242.10
Nemški drž. bankovci za 100 mark	118.27
20 mark	23.66
30 frankov	19.31
Italijanski bankovci	90.20
7. kr. cekini	11.41

Prodajalna

z vso opravo za špecerijsko trgovino, odda se v najem na Tržaški cesti št. 47 v Ljubljani. (1852—1)

Mlad trgovski pomočnik

(manufakturst), zmožen slovenskega, nemškega in hrvaškega jezika v govoru in pisavi in italijanskega v govoru, ter ima tudi veselje do potovanja, želi svojo dosedanje službo premeniti.

Ponudbe pod A. B. upravništvu „Slov. Naroda“. (1856—1)

Razglas.

(1761—3)

Na c. kr. cesarja Franca Jožefa I. državni gimnaziji v Kranju vpisavali se bodo učenci, kateri nameravajo vstopiti v prvi razred

v soboto, dne 15. septembra

od 8. ure nadalje v ravnateljstvu pisarni.

Vsprejemne preskušnje se bodo vršile v ponedeljek 17. septembra od 8. ure zjutraj nadalje. Dotični učenci pridejo naj v spremstvu starišev ali njihovih namestnikov ter naj prinese seboj krstni list in zadnje šolsko izpričevalo.

Vzprejemna taksa je določena na 6 K 80 v., ki se bode onim, ki preskušnje ne bi prestali, vrnila.

Učencem, ki so že doslej obiskavali ta zavod, se je javiti dne 17. septembra pri ravnateljstvu s šolskim izpričevalom zadnjega polletja ter plačati 2 K 80 v. prispevka za učila in igrala.

Učenci, ki nameravajo pristopiti z drugih učilišč v II. do VIII. razred tukajšnjega zavoda, naj si preskrbe na izpričevalu zadnjega polletja pripomnjo o pravilno naznanjenem odhodu.

Šolsko leto 1900/1901 se prične 18. septembra s slovesno sv. mašo.

Ravnateljstvo c. kr. cesarja Franca Jožefa I. drž. gimnazije v Kranju, dne 31. avgusta 1900.

Najlepše likano perilo

se doseže, ako se uporablja

svetovnoznani američanski

Brillant-skrob na lesk

Frica Schulz-a jun., Heb in Lpsko

lahko in gotovo z vsakim likalom.

Samo pristen z varst. znamko „Globeus“.

I. (1362—4)

V zavojčkih po 24 vinarjev povsod na prodaj.

Dijaki

se sprejmó na hrano in stanovanje. (1768—3)

Mestni trg št. 3, III. nadstr.

Kovačija

s stanovanjem vred, z vsem potrebnim orodjem in dvema mehovoma, se takoj odda. Za obilo posla se jamči.

Več pove lastnik kovačije Janez Derganc v Semiču, Dolenjsko. (1832—2)

Hlev

(1853—1)

s tremi stajami in s šupo

se dá s 1. novembrom t. l. v najem.

Naslov pove upravništvu „Slov. Nar.“.

Graška trgovska akademija.

Abiturijentski tečaj.

Enoleten trgovski tečaj za absolutno srednjih šol, ki se hoté lotiti trgovskih in industrijskih podjetij, ali ki hoté kot visokošolci (juristi) razširiti svoje vednosti. (1638—3)

Obsežne prospekte razpošilja ravnatelj-ska pisarna, Kaiserfeldgasse št. 25.

Ravnatelj: J. Berger.

Podpisanec priporoča še jednega

učenca v prodajalno

za Ljubljano. Deček dovršil je v Ljubljani 5. razred ter tudi napravil vsprejemni izpit za srednje šole. Priporočenec je priden, pošten in ubogljiv sin trgovca in posestnika ter v 14. letu. — Pogoje pove Jakob Žebre, učitelj v Starem trgu pri Rakeku. Vstop takoj. (1857—1)

Železnato vino

lekarnarja G. Piccoli v Ljubljani

dvor. založnika Njeg. Svetosti papeže

ima v sebi 90krat več železa

kakor druga po reklamni nezaslužno sloveča china-železnata vina, katera često nimajo več železa v sebi, kakor vsako ceno namizno vino. III. (1368—8)

Vsled tega največje jamstvo za izdatnost tega vina pri malokrvnih, nervoznih ali vsled bolezni oslabelelih oseb, kakor tudi še posebno pri bledih, slabotnih in bolehalih otrocih. Dobiva se v steklenicah po pol litra.

Vnanja naročila proti povzetju.

Trgovski vajenec

slovenskega in nemškega jezika zmožen, sprejme se takoj v trgovino z železnino.

Kje, pove upravništvu „Slovenskega Naroda“. (1854—1)

Marija Sever učiteljica na klavirju

stanuje

na Jurčičevem trgu št. 3

in se nahaja doma vsak dan od 10. do 12. ure dopoldne. (1804—3)

Novo!

Novo!

V Lattermannovem drevoredu.

Kinematograf Oeser

model 1900.

V elegantnem paviljonu. Lastna električna razsvetljevalna vpenjava.

Podobe v naravni velikosti.

Originalni posnetki

iz pariške svetovne razstave

kakor:

vožnja na Seni skozi razstavo, slavni vrteči se trotoar, življenje na razstavi itd. itd. — Nadalje

podobe iz burske vojne.

Razen tega

interesantni in izredno komični prizori.

Predstave vsak dan, in sicer ob nedeljah in praznikih ob 3., 4., 5., 6., 7. in 8. uri zvečer, ob delavnikih ob 4., 6. in 8. uri zvečer.

Cene: I. prostor 30 kr., II. prostor 20 kr.

Otroci in vojaki iz moštva plačajo polovico.

Programi se dobé pri blagajni.

Velespoštovanjem

(1849—2)

F. J. Oeser.

P. n.

občinstvu uljudno naznanjam, da sem prevzel v najem

gostilno na Bregu, bivšo Vipavsko zadrugo.

Točil bodem pristna dolenska, vipavska in istrijska vina, kakor tudi izborna Reininghausovo marčno pivo po zmerni ceni, in so vedno mrzla in gorka jedila na razpolaganje. Za obilen obisk se priporočam

Anton Zabukovec

(1787—3)

bivši gostilničar „pri Šikcu“ v Gradišči.

Razglas.

Od 1. oktobra 1900 do 30. septembra 1901 se odda

gnoj

od kakih 200 službenih konj divizijskega topničarskega polka št. 7 v meščanski topničarski vojašnici.

Gnoj se na željo odda skupaj od kakih 200 konj ali pa od posameznih baterij (po kakih 50 konj).

Plačuje se na mesec in sicer za nazaj proti pobotnici.

Računalo se bode po resničnem številu konj.

Ponudbe s priloženim vadijem (za cel polk 100 K, za vsako posamezno baterijo po 30 K) naj se pošljejo do dne 20. septembra t. l. do 8. ure zjutraj sem.

V ponudbah naj bo znesek za vsacega konja na dan zabeležen.

Prevzemalec mora vadij za kavicijo pri polku spravljen pustiti.

Natančneje se poizve v polkovni pisarni (nova topničarska vojašnica).

V Ljubljani, dne 10. septembra 1900.

(1855—1)

C. in kr. poveljstvo divizijskega topničarskega polka št. 7.

Ustanovljeno leta 1856.

Dr. Jožefa Waldherr-ja

zasebni učni in vzgojevalni zavod za dečke v Ljubljani

Beethoven-ove ulice št. 6 v lastni hiši (1788—3)

trgovski pripravljalni tečaj

(jednoleten)

I. semester šolskega leta 1900/1901 se prične dne 18. septembra 1900.

Programi kakor natančnejša pojasnila razpošilja na zahtevanje poštne prosto

vodstvo.